

Full delaktighet för alla oavsett funktionsförmåga

10 december 2018 i Helsingfors

Åsa Nordström

**Myndigheten för
delaktighet**

Myndigheten för delaktighets verksamhetsidé

”Vi är ett kunskapsnav som bidrar till genomförandet av funktionshinderspolitiken.

Vi gör detta genom att utveckla och sprida kunskap om hinder för delaktighet samt stödja ansvariga samhällsaktörer.”

Vad är delaktighet?

Alla ska kunna vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter!

Funktionshindersperspektivet ska få genomslag i samhället!

Sveriges nationella mål för funktionshinderspolitiken

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund.

Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Inriktning på arbetet mot målen

För att nå det nationella målet inriktas arbetet mot fyra områden

- principen om universell utformning,
- befintliga brister i tillgängligheten,
- individuella stöd och lösningar för individens självständighet och
- att förebygga och motverka diskriminering.

Hela det offentliga Sverige har ett ansvar

- 342 statliga myndigheter
- 21 landsting och regioner
- 290 kommuner

Samråd enligt FN-konventionen

”I utformning och genomförande av lagstiftning och riktlinjer för att genomföra denna konvention och i andra beslutsfattande processer angående frågor som berör personer med funktionsnedsättning ska konventionsstaterna nära samråda med och aktivt involvera personer med funktionsnedsättning, inklusive barn med funktionsnedsättning, genom de organisationer som företräder dem.”

Artikel 4 allmänna åtagande punkt 3

Samråd i Sveriges 290 kommuner

- Nästan alla kommuner har samråd med funktionshindersonsorganisationer.
- Nio av tio har ett beslutat reglemente eller motsvarande.
- 40 procent har utvärderat samrådet under det senaste året.

Hur kan samråden se ut?

- Regelbundna funktionshindersråd där kommunövergripande utvecklingsområden presenteras och diskuteras.
- Medverkan i styr- eller referensgrupper för projekt och liknande.
- Andra sätt, till exempel öppna dialogmöten

Några slutsatser från utvärderingarna

- Svårt få representation från vissa grupper, bland annat yngre och personer med psykisk funktionsnedsättning.
- Många kommuner överväger alternativa former, t.ex. öppna dialogträffar.
- Funktionshindersorganisationerna lyfter att inflytandet behöver bli bättre och att deras synpunkter inte påverkar besluten.

Delaktighet i det politiska livet

- Färre söker sig till politiken.
- Något lägre valdeltagande.
- Lägst valdeltagande bland personer med nedsatt syn, nedsatt rörelseförmåga och med besvär av oro och ångest.
- Var tredje upplevde brister i tillgängligheten vid valet.

Rivkraft – MFD:s undersökningspanel

- 4-6 enkäter per år till cirka 3 000 personer med funktionsnedsättning.
- Frågor om tillgänglighet och livsvillkor.
- Tar reda på vad som fungerar bra och dåligt i samhället.
- ”Funktionshinderfrågor är väldigt lågt prioriterade i politiken. Det är väldigt svårt att få sin röst hörd. Därav ser jag inte så ljus på framtiden.”

Otillgängliga vallokaler

- Höga trösklar (24 procent)
- Stängda dörrar utan dörröppnare (24 procent)
- Skyltar som är svåra att upptäcka och förstå (38 procent)
- Utrymningsväg saknas som är tydligt skyltad (25 procent)

Några citat om tillgängligheten i valet

- “Hittade ingen information om hur valet går till, antal kuvert, röstsedlarna var svåra att hitta rätt, jag tog fel. Jag hade svårt att förstå vad jag skulle göra.”
- “Luften i lokalen var full av parfymkemikalier.”
- ”Röstbåset för rullstolsburna var inte skyddade för insyn. Valhemligheten gick inte att hålla.”

”

Ojämlig hälsa och vård

- Färre personer med funktionsnedsättning (60 procent) bedömer sin hälsa som god jämfört med övriga befolkningen (90 procent)
- Fler personer med funktionsnedsättning avstår att söka vård, trots att de behöver det.
- Bristande tillgänglighet i vården

Några citat om hinder i vården:

- ”Blir nedlåtande bemött och får inte mina symtom och besvär tagna på allvar”
- ”Mitt boendestöd och mottagningen kunde inte hitta en tid som passade båda.”
- ”Blev hänvisad till psykiatriska mottagningen när jag sökte för jag haft feber över en vecka.”

”

Digital delaktighet

- Personer med funktionsnedsättning använder datorer och internet i samma utsträckning som övriga.
- Digitaliseringen inom socialtjänsten går långsamt, men i 23 procent av landets kommuner kan man genom e-tjänster göra biståndsansökningar inom äldreomsorgen.
- Otillgängliga webbplatser (webbdirektivet)

Delaktighet i särskilda boenden (LSS)

- Rätten till beslutsfattande med stöd
- 75 procent av brukarna i gruppboestad får bestämma om saker som är viktigt hemma
- 69 procent tycker att personalen pratar så de förstår
- Men endast hälften av kommunerna har metoder för brukarinflytande
- Information om barns inflytande saknas ofta

Hinder i utbildningen

- Personer med funktionsnedsättning har en lägre utbildningsnivå än resten av befolkningen
- Dubbelt så många avbryter sin gymnasieutbildning
- Otillgänglighet, brist på stödåtgärder och anpassningar, mobbning och kränkande behandling.

Några citat om hinder i utbildningen:

- ”Lokalerna var otillgängliga. Jag blev buren av min elevassistent till musiken, slöjden och teckningen”
- ”Jag behövde någon som fångade upp min frånvaro och kunde inse att jag behövde stöd och anpassningar. Slutade istället att gå till skolan. Nu för tiden finns det ett ord för det: hemmasittare”
- ”Läromedlen kom för sent. Minns särskilt del 1 i matteboken som kom samma dag som skolavslutningen. Lite humor tycker jag nog att det är över det hela”

”

Tack!

Åsa Nordström